

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka LVI.

Vydána dne 6. května 1920.

Obsah: (299.—308.) 299. Zákon o četnictvu. — 300. Zákon o mimořádných opatřeních. — 301. Nařízení o nejvyšších cenách piva. — 302. Zákon, kterým se upravují právní poměry spořitelen. — 303. Zákon o zubním lékařství a zubní technice. — 304. Zákon, kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském. — 305. Nařízení, jímž se prozatímně upravuje zřízení a působnost zemědělské rady pro Slovensko. — 306. Zákon, kterým se přechodně upravují právní svazky učitelstva na veřejných školách obecních a občanských. — 307. Zákon, jímž se povoluje dodatečný úvěr k boji proti nakažlivým nemocem v republice Československé. — 308. Nařízení o titulu berních úředníků v VII. hodnostní třídě.

Čís. 299.

Zákon ze dne 14. dubna 1920 o četnictvu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Četnictvo republiky Československé jest vojensky organisovaný sbor strážný, jenž určen jest k tomu, aby podle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních udržoval v celém území Československé republiky veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost.

§ 2.

Četnictvo jest orgánem politické správy státní a jest tudíž v příčině vykonávání služby bezpečnostní podřízeno politickým úřadům státním. V příčině výcviku, vnučování, kázně a kontroly služby, pak ve věcech správních a hospodářských podřízeno jest četnictvo četnickým důstojníkům. V obojím směru podléhá četnictvo v poslední instanci ministerstvu vnitra. K udržení vojenského pořádku a kázně v četnictvu přidělen jest ministerstvu vnitra generální velitel četnictva.

§ 3.

O podrobné organisaci a počtu četnictva, pak o tom, jak jest konati službu četnictvu, jak má býti četnictvo vycvičeno, vystrojeno a vyzbrojeno, rozhoduje ministerstvo vnitra, dohodnuvši se o výzbroji s ministerstvem národní obrany.

Organisace četnictva musí se shodovati s organisací ostatních úřadů potud, že se zřídí v sídlech politických a soudních úřadů také přiměřená četnická velitelství.

§ 4.

Ministerstvo vnitra zabezpečí v dohodě s ministerstvem národní obrany vše, čím četnictvo k odvrácení vnějšího nebezpečí pro stát může přispěti. Za tím účelem je přidělen jeden štábní důstojník československého vojska k četnictvu. Ve věcech výzbroje má důstojník vojska ministerstvem národní obrany určený právo, aby občasnou inspekci provedl potřebná zjištění. Důstojník ten nemá práva nařizovacího, nýbrž podává pouze ministerstvu národní obrany zprávy o závadách, jež za své přehlídky shledá. Ministerstvo národní obrany projedná pak věc s ministerstvem vnitra.

§ 5.

Za účelem výcviku v polní službě bezpečnostní a spolupráce s vojenskými velitelstvími budou příslušníci četnictva do onoho roku svého věku, do kterého by jinak podle ustanovení branného zákona byli k vojenským cvičením povinni, ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra, pokud to služba bezpečnostní připouští, povolávání v určitých lhůtách k vojenským cvičením, zejména do manévrů, a budou po dobu cvičení podléhati vojenským zákonům a předpisům.

§ 6.

V případě válečného stavu přechází část četnictva, dohodou mezi ministerstvem vnitra a ministerstvem národní obrany k polní službě bezpečnostní určená, pod přímé velení vojska.

§ 7.

Politický úřad prvé stolice je představeným úřadem pro četnictvo v obvodu jeho služby konající; jemu přísluší bezprostřední řízení služby četnické a dohled na její vykonávání.

Pokud je třeba užiti četnictva v městech s vlastním statutem nebo právem municipálním, učiní příslušný politický úřad druhé stolice potřebná opatření.

Je-li veřejný pořádek povážlivou měrou ohrožen, mohou politické úřady po předchozím vyzkoušení příslušných četnických představených soustřediti četnictvo svého obvodu na ohrožené místo a upravit službu četnickou v mezích ustanovení zákona tak, jak toho místní poměry vyžadují.

§ 8.

Ostatním státním civilním a vojenským úřadům, jakož i úřadům samosprávným četnictvo není podřízeno.

§ 9.

Soudy a státní zastupitelství jsou, pokud jde o výkon trestní pravomoci soudní, oprávněny požadovati přímo služeb četnictva. V jiných oborech působnosti mohou se soudy činnosti četnictva dožadovati jen prostřednictvím příslušných úřadů politických; tímž způsobem dožadují se činnosti četnictva ostatní civilní a vojenské úřady státní, jakož i úřady samosprávné.

Toliko, kdyby bylo nebezpečí v prodlení, je četnictvo povinno na přímé dožádání těchto úřadů pomoci poskytnouti.

§ 10.

Politické úřady státní určují, pokud má četnictvo spolupůsobiti v záležitostech místní policie, pečují však o to, aby tím bezpečnostní služba četnictva netrpěla.

§ 11.

Četnictvo má obdržené příkazy bezpodmínečně a bez průtahů vykonati a do jejich posuzování se nepouštěti. Jen tehdy, kdyby se příkaz zjevně přičil buď povinností, jež četnictvo přisahou četnickou na se vzalo, nebo zájmu státnímu, dále kdyby příkazem nařízeno bylo vykonání činu, jež zapovězen je trestním zákonem, má četnictvo, uváživši všechny okolnosti, od výkonu příkazu upustiti, avšak případ tento bezodkladně četnickým představeným ohlásiti.

Za obsah příkazu jest odpověden úřad, který ho dal; četnictvo jest odpovědno jen za přesné provádění služby podle platných zákonů a nařízení. Četnictvo má právo žádati písemný rozkaz i tehdy, když to zákonem není předepsáno.

§ 12.

Četnictvo podléhá vojenským trestním zákonům a soudům a platí pro ně vojenský služební řád. Disciplinární předpisy stanoví pro ně ministerstvo vnitra.

§ 13.

Četník službu konající má zákonem stanovená práva strážce civilní i vojenské, ale smí, šetře předepsané opatrnosti, užiti zbraně jen v těchto případech:

1. v případě nutné obrany, aby odvrátil násilný útok, jenž na něho byl učiněn nebo jímž se život jiné osoby ohrožuje;
2. nelze-li jinak překonati odpor, směřující k zmaření jeho služebního výkonu;
3. aby zamezil útěk nebezpečného zločince, jehož nemůže jiným způsobem zadržeti.

§ 14.

Četnictvo má právo při výkonu svých služebních povinností žádati součinnost každého orgánu služby veřejné, zvláště úřadů civilních, jiných sborů strážných a jich členů, starostů obecních a velitelstev i úřadů vojenských.

§ 15.

Četník, kdykoli ve své službě proti někomu zakročí, má užiti slov „ve jménu zákona“ v jazyce v místě obvyklém; v takovém případě je každý, i osoby vojenské, povinen jeho vyzvání uposlechnouti, může si však potom do jednání četnickova stěžovati.

§ 16.

Příslušníci četnictva mají býti jen z důležitých služebních příčin na jiné místo překládáni.

§ 17.

Mužstvo četnické doplňuje se přijímáním uchazečů dobrovolne k četnictvu se hlášení. Uchazeč přijímá se nejprve jako četník na zkoušku.

Za četníka na zkoušku může býti přijat jen ten, kdo

- a) jest státním občanem republiky Československé,
- b) jest bezúhonný, svéprávný a duševně způsobilý,
- c) překročil 21. a nedosáhl ještě 35. roku věku,
- d) jest svobodný neb bezdětný vdovec,
- e) má silné, zdravé tělo a přiměřenou výšku,
- f) je znalý v slově i písmě jazyka československého,
- g) prokáže se vzděláním, jakého se nabývá na obecné škole,
- h) má výcvik vojenský, konav službu vojenskou se zbraní nejméně po tu dobu, kterou branný zákon pro normální přesnění službu vojenskou stanoví.

Ministerstvo vnitra může prominouti požadavek pod písmeny c) a d) uvedený vůbec, pak požadavek pod písmenem f) uvedený, tento

však jen s podmínkou, že mu žadatel nejdéle do dvou let vyhoví.

Dočasně na dobu potřeby, zejména v případě mobilisace, může ministerstvo vnitřní v dohodě s ministerstvem národní obrany doplniti četnictvo osobami vojenskými bez ohledu na to, zda hořejším požadavkům plně vyhovují čili nic.

§ 18.

Důstojnictvo četnické se doplňuje:

1. postupným povyšováním v četnictvu,
2. přestupem aktivních neb neaktivních důstojníků vojska, kteří mají nejvýše hodnost kapitána.

Důstojníky do četnictva přijímá a až do IX. třídy hodnostní jmenuje ministr vnitřní; kdo jmenuje důstojníky od VIII. třídy hodnostní počínajíc, je určeno ústavní listinou.

Generálního velitele četnictva jmenuje prezident republiky ze sboru důstojníků četnických.

§ 19.

Každý příslušník četnictva musí se při vstupu zavázati k čtyřleté povinné službě a musí krom toho jednak sloužiti jeden rok na zkoušku, kteráž doba se mu do četnické služby počítá, jednak vykonati odbornou zkoušku před komisí, složenou z důstojníků četnických a úředníků politické správy.

§ 20.

Příslušníci četnictva, vstupující do sboru, jsou povinni vykonati četnickou služební přísahu, kterou se zavazují, že budou republiky Československé a její vládě podle zákonů a podle nařízení představených úřadů věrně sloužiti.

§ 21.

Pokud se týče vzájemného poměru mezi četnictvem a vojskem, jsou příslušníci četnictva na roveň postaveni osobám vojenským stejné hodnosti.

§ 22.

Příslušníci četnictva se propouštějí ze sboru:

1. když se během služby na zkoušku ukáže, že nejsou způsobilí k četnické službě;
2. když, obdrževše lhůtu k průkazu způsobilosti jazykové (§ 17), průkazu toho včas nepodají;
3. když vyslouživše dobu, na kterou se k službě zavázali (§ 19), děle sloužiti si nepřejí;
4. když stanou se tělesně ke službě nezpůsobilými, aniž nabyli nároku na výslužné;

5. když soud, odsoudiv je pro zločin, nebo přečin, uznal při tom na ztrátu hodnosti;

6. cestou disciplinární, když spáchali takový čin, pro který sice nebylo soudním rozsudkem uznáno na propuštění, pro který by však vzhledem k dobrému jménu četnictva ve sboru trpění býti neměli;

7. když o to žádají z rodinných důvodů a ministerstvo vnitřní k tomu přivolí.

§ 23.

Služební čas v četnictvu ztrávený čítá se příslušníkům četnictva do služební povinnosti ve vojště; příslušníci četnictva jsou s výhradou ustanovení §§ 5 a 6 po dobu činné služby četnické zproštěni služby vojenské.

§ 24.

Příslušníci četnictva se smějí ženiti jen, když jsou definitivní a dovršili čtyřletou službu u četnictva aneb 30. rok svého věku.

§ 25.

Osobní požitky četnictva upravují se zvláštním zákonem. Zvláštními zákony budou dále upraveny:

- a) zaopatřovací požitky příslušníků četnictva, jejich vdov a sirotek;
- b) ubytování četnictva.

§ 26.

Až do zákonné úpravy v předešlém paragrafu uvedené zůstávají v platnosti předpisy obsažené v §§ 28, 29, 32, 33 (druhý odstavec), 36 a 40 zákona ze dne 25. prosince 1894, č. 1 ř. z. z r. 1895, dále předpisy zákonů ze dne 14. května 1896, č. 74 ř. z., a ze dne 29. ledna 1897, č. 42 ř. z.

V ostatních směrech se zákon ze dne 25. prosince 1894, č. 1 ř. z. z r. 1895, zrušuje. Dale se zrušují uherské zákonné články II. a III. z r. 1881, čl. X. z r. 1882, čl. XXXVI. z r. 1893 a čl. VII. z r. 1903, a konečně ostatní ustanovení uherských zákonů a nařízení, která tomuto zákonu odporují.

§ 27.

Provedením zákona se pověřuje ministr vnitřní a ministr národní obrany.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Švehla v. r.

Klofáč v. r.